

SPRAWOZDANIE

DYREKCJI
PAŃSTWOWEGO GIMNAZJUM
KLASYCZNEGO W GRUDZIĄDZU

ZA ROK SZKOLNY

1930/31

G R U D Z I Ą D Z 1 9 3 1

WYDANE STARANIEM DYREKCJI GIMNAZJUM

Kruszewski Mieczysław

SPRAWOZDANIE

DYREKCJI
PAŃSTWOWEGO GIMNAZJUM
KLASYCZNEGO W GRUDZIĄDZU

ZA ROK SZKOLNY

1930/31

GRUDZIĄDZ 1931

WYDANE STARANIEM DYREKCJI GIMNAZJUM

229173

T R E Ś C :

	Str.
I. Rozkład przedmiotów obowiązkowych i nadobowiązkowych, udzielanych w roku szk. 1930/31	5
II. Skład Rady Pedagogicznej w r. szk. 1930/31	6
III. Zmiany w Radzie Pedagogicznej w roku 1930/31	7
IV. Zbiory naukowe	8
V. Praca ręczna w gimnazjum	9
VI. Zrzeszenia uczniowskie	10
VII. Ofiary młodzieży na cele państwowe, narodowe, społeczne i inne . .	15
VIII. Koło Rodzicielskie	16
IX. Statystyka uczniów	17
X. Spis maturzystów	19
XI. Tematy wypracowań piśmiennych przy egzaminie dojrzałości . . .	20
XII. Kronika zakładu	21
XIII. Wycieczki	24
XIV. Spis podręczników szkolnych na rok szkolny 1930/31	26
XV. Spis uczniów	32
XVI. Przepisy dla uczniów	35
XVII. Informacje o przyjmowaniu uczniów	38
XVIII. Program wymagań przy egzaminie wstępnym do klasy I-szej . . .	39

37

373.5(047)+reg.

ZAKŁADY GRAFICZNE I WYDAWNICZE WIKTORA KULERSKIEGO
W GRUDZIĄDZU.

I. ROZKŁAD PRZEDMIOTÓW OBOWIĄZKOWYCH, UDZIELANYCH W ROKU SZKOLN. 1930/31.

PRZEDMIOT	K l a s a											Razem
	I a	I b	II a	II b	III a	III b	IV	V	VI	VII	VIII	
Religia	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22
Język polski	4	4	2	4	4	4	3	3	3	4	4	41
Język łaciński	—	—	—	—	—	—	5	5	5	5	4	24
Język grecki	—	—	—	—	—	—	5	5	5	5	4	24
Język francuski — Język niemiecki	5	5	3	3	3	3	4 4	4	3	3	3	28 13
Historja	2	2	2	2	1	1	3	3	3	3	3	25
Geografja	2	2	2	2	1	1	2	2	—	—	—	14
Matematyka	4	4	4	4	4	4	3	3	2	2	2	36
Fizyka — chemja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	6
Przyrodoznastwo	2	2	2	2	5	5	—	—	4	—	—	22
Propedentyka filozofji	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3
Rysunki	2	2	2	2	2	2	2X					14
Praca ręczna	2	2	2	2	4	4	2X					20
Śpiew i muzyka	2	2	2	2	1	1	2X					15
Cwiczenia cielesne	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		30
R a z e m	30	30	28	28	30	30	30+9	30+9	30+9	30+9	30+9	298+45
Gry i zabawy ruchowe	2		2		2		2					6

× Nauka nadobowiązkowa.

II. SKŁAD RADY PEDAGOGICZNEJ W ROKU SZKOLNYM 1930/31.

1. *Prof. Jan Puppel* — dyrektor gimnazjum, uczył jęz. niem. w kl. I 5, IV 4, historii w kl. V 3, razem godzin tyg. 12.
2. *Adamczak Tomasz* — st. naucz., sekr. dyrekcji, pomocnik kasowy, opiekun kl. VI, uczył jęz. łacińskiego w kl. IV 5, V 5, VI 5, VII 5, VIII 4, razem godzin tyg. 24.
3. *Dąbrowski Maksymilian* — naucz. tymcz., uczył śpiewu w kl. I a 2, I b 2, II a 2, II b 2, III a 1, III b 1, ponadto udzielał lekcji nadobowiązkowej nauki śpiewu chóralnego 3 godz. tyg. i gry na instrumentach w 2 godz. tyg. Razem tyg. godzin 10 + 5. Uzupełniał etat w gimnazjum Matem.-Przyrodniczem.
4. *Prof. Kapaun Wiktor* — st. nauczyciel, opiekun kl. VIII, zawiadowca zbiorów fiz.-chem., uczył fizyki w kl. VII 3, VIII 3, przyrodoznawstwa w kl. III b 5. Razem godzin tyg. 11. Uzupełniał etat w gimnazjum Matem.-Przyrodniczem.
5. *Kasprzycka Maria* — naucz. tymcz., opiekunka kl. II a, uczyła matematyki w kl. II a 4, III a 4, III b 4, IV 3, jęz. niemieckiego w kl. II 3, III 3. Razem godz. tyg. 21.
6. *Prof. Kotwicka Jadwiga* — st. naucz., opiekunka kl. V, uczyła jęz. francuskiego w kl. I 5, II 3, III 3, IV 4, V 4, VI 3. Razem tyg. godz. 22.
7. *Łuszczyński Józef* — st. naucz., opiekun kl. III a, zawiadowca zbiorów gab. rysunkowego i pracowni robót ręcznych. Uczył rysunków w kl. I a 2, I b 2, II a 2, II b 2, III a 2, III b 2, robót ręcznych w kl. III a 4, III b 4, ponadto uczył nadobowiązkowych przedmiotów: rysunków 2 godz. tyg. i pracy ręcznej w 4 godz. tyg. Razem godz. tyg. 20 + 6. Udzielał również nauki robót ręcznych w gimnazjum Matem.-Przyrodniczem.
8. *Piechowicz Adam* — naucz. kontraktowy, opiekun kl. I a, zawiadowca zbiorów geogr., uczył geografii w kl. I a 2, I b 2, II a 2, II b 2, III a 1, III b 1, IV 2, V 2, przyrodoznawstwa w kl. I a 3. Razem godz. tyg. 17.
9. *Prof. Piwowarczyk Stanisław* — st. naucz., opiekun kl. VII, uczył jęz. greckiego w kl. IV 5, V 5, VI 5, VII 5, VIII 4. Razem godz. tyg. 24.
10. *Poniówna Weronika* — tymcz. naucz., uczyła matematyki w kl. I a 4, I b 4, II b 4, V 3, VI 2, VII 2, VIII 2. Razem godz. tyg. 21.
11. *Prof. Ks. Rozkwitalski Józef* — st. naucz., opiekun kl. III b, uczył religii we wszystkich klasach. Razem godz. 22.
12. *Prof. Sławuski Mikołaj* — st. naucz., opiekun kl. IV, zawiadowca biblij. naucz., uczył jęz. polskiego w kl. II a 4, II b 4, III b 4, IV 3, VII 4, VIII 3, jęz. niem. w kl. I 5. Razem godz. tyg. 27.

13. *Weber Alfons* — st. naucz., udzielał lekcji ćwiczeń cielesnych w kl. I—VIII w 30 godzinach tyg. Ponadto kierował grami ruchowymi w I-szem półroczu w 10 godz. tyg. a w II-giem półroczu w 6 godz. tyg.
14. *Zagórski Antoni* — st. naucz., zawiadowca gab. hist., opiekun kl. II b, uczył historii w kl. Ia 2, Ib 2, II a 2, II b 2, III a 1, III b 1, IV 3, VI 3, VII 3, VIII 3. Razem godz. tyg. 22.
15. *Zawadzka Zofja* — st. naucz., zawiadowczyni pracowni i zbiorów przyrodniczych, uczyła przyrodoznawstwa w kl. Ib 2 + 1, II a 2 + 1, II b 2 + 1, III a 5, VI 4 + 2. Razem godz. tyg. 20.
16. *Prof. dr. Zwierzański Jan* — st. naucz., opiekun kl. Ib, zawiadowca biblj. uczniów, opiekun Hufca Szkolnego P. W., uczył jęz. polskiego w kl. Ia 4, Ib 4, III a 4, V 3, VI 3, prop. fil. VIII 3. Razem godz. tyg. 21.
17. *Bromberg Abram Icek* — naucz. kontrakt., uczył religii mojżeszowej uczn. gimn. klas. i matem.-przyrodn. w 2 godz. tyg.

Nauczyciele dochodzący z innych gimnazjów.

1. *Różański Stanisław* — z gimn. matem.-przyrodniczego, uczył jęz. francuskiego w kl. VII 3, VIII 3. Razem godz. tyg. 6.
2. *Krystoszek Wacław* — z gimn. żeńskiego, uczył robót ręcznych w kl. Ia 2, Ib 2, II a 2, II b 2. Razem godz. tyg. 8.

Nauczyciele urlopowani.

1. *Dyrektor Augustyński Jan* — celem pełnienia obowiązków dyrektora gimnazjum Macierzy Polskiej w Gdańsku.
2. *Antoniak Marjan* — stały naucz., celem pełnienia obowiązków nauczycielskich w gimnazjum Macierzy Polskiej w Gdańsku.
3. *Wojanowski Konrad* — stały naucz., celem pełnienia obowiązków nauczycielskich w gimnazjum Macierzy Polskiej w Gdańsku.

Funkcjonariusze niżsi.

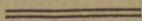
1. *Sierosławski Józef* — stały woźny gimnazjum.
2. *Markowski Alojzy* — woźny, mianowany 1. I. 1931 r.

III. ZMIANY W SKŁADZIE RADY PEDAGOGICZNEJ W CIĄGU ROKU SZKOLNEGO.

1. Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego rozporządzeniem z dnia 4 września 1930 r. Nr. II-18527/30 przeniosło z urzędu tymczasową nauczycielkę państwowego gimnazjum żeńskiego

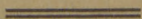
w Chełmnie p. *Poniównę Weronikę* na równorzędne stanowisko do państw. Gimnazjum Klasycznego w Grudziądzu.

2. Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego pismem z dnia 4 sierpnia 1930 r. powołało p. *Piechowicza Adama* na stanowisko nauczyciela kontraktowego w tut. gimnazjum.
3. Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego pismem z dnia 25 września 1930 r. zezwoliło p. *Abramowi Brombergerowi*, rabinowi w Grudziądzu, na nauczanie religii mojżeszowej uczniów gimnazjum klasycznego i matematyczno-przyrodniczego w wymiarze 2 godziny tygodniowo.

IV. ZBIORY NAUKOWE.

1. Polska biblioteka nauczycielska liczy obecnie 1003 dzieł w 1131 tomach. Zawiadowcą jest p. prof. Sławuski. Niemiecka biblioteka liczy 3338 dzieł w 6554 tomach; zawiaduje nią p. Adamczak. Zbiór ten tak pokaźny jest prawie bezużyteczny, ponieważ biblioteka jest nieuporządkowana i nieskatalogowana odpowiednio. Polska biblioteka uczniowska zawiera 1833 dzieł w 2355 tomach. Zawiadowcą biblioteki jest prof. dr. Jan Zwierzański, powagają mu p. Dąbrowski i p. Zawadzka.
2. Inwentarz zbiorów rysunkowych w roku bieżącym nie uległ zmianie. Zawiaduje nim p. Łuszczyński.
3. Nowopowstały zbiór pomocy naukowych do prac ręcznych, zakupiony częściowo z funduszków gimnazjalnych, częściowo z subwencji Ministerstwa W. R. i O. P., znajduje się w stadium inwentaryzacji. Zawiaduje nim p. Łuszczyński.
4. Gabinet przyrodniczy wykazuje w roku b. 1925 pozycyję. Znajduje się pod opieką nauczycielki przyrody p. Zawadzkiej. Pracownia biologiczna obejmuje 168 pozycyję. Nadzór nad pracownią ma p. Zawadzka.
5. Zbiorami historyczno-geograficznymi jak również pracownią tego działu naukowego opiekuje się p. Piechowicz. Gabinet historyczno-geograficzny liczy w inwentarzu po wyeliminowaniu nienadających się do użytku przedmiotów 365 pozycyję.
6. Gabinet fizykalny i chemiczny, pozostający pod kierownictwem p. prof. Kapauna, liczy 634 pozycyję.
7. W sali gimnastycznej znajduje się 82 przyborów do nauki gimnastyki, a inwentarz przyborów sportowych, oraz do gier i zabaw ruchowych obejmuje 246 pozycyję; inwentarzem tym zawiaduje p. Weber.

V. PRACA RĘCZNA W GIMNAZJUM.

W zakres przedmiotów gimnazjum neoklasycznego wchodzi też praca ręczna. W klasach I i II poznają uczniowie technikę robót z papieru i tektury, zaznajamiają się ze sposobami klejenia, ozdabiania wykonanych prac oraz oprawiają książki. Natomiast w klasie III obowiązuje według programu wykonanie prac z drewna.

Zaprowadzenie tego rodzaju prac w gimnazjum klasycznym zdawało się rzeczą nie do zrealizowania, tembardziej, że nie było ani gdzie, ani czem pracować. Dzięki jednak zabiegom odnośnego nauczyciela i silnemu poparciu Dyrekcji udało się przygotować i lokal, sprowadzić narzędzia i ustawić strugnice, jednym słowem urządzić pracownię robót ręcznych, dostosowaną do potrzeb szkoły średniej. Stronę finansową przejęło na siebie Ministerstwo W. R. i O. P. i od października 1930 r. rozpoczęła się w tej pracowni normalna nauka. Uczniowie ustosunkowali się do tego przedmiotu z miejsca dodatnio. Trzeba też było widzieć, jak rozjaśniały się chłopcom oblicza uciechą, jak wzrastało zainteresowanie, gdy mogli wziąć do ręki prawdziwą pilę, normalny strug, gdy z surowego kawałka drewna wyłaniał się użytkowy przedmiot o żądanym kształcie i wymiarze. U niektórych uczniów wyłoniły się wkrótce uzdolnienia do robót ręcznych, tak, że po zasadniczych ćwiczeniach można było prócz pracy programowej przystąpić do wykonywania sprzętów do innych pracowni tutejszego zakładu oraz pomocy naukowych. Każda dwugodzinna lekcja okazywała się z punktu widzenia uczniów za krótką, a polecenie nauczyciela składania narzędzi, jakoby chemś ich osobiście krzywdzącem.

Wśród zgrzytu pił, świstu strugów, warkotu świdrów, stuku młotków i wesołego pogwaru młodzieży mijał szybko czas, a wyniki pracy budziły pełne zadowolenie.

Młodzież klas wyższych uczęszczała też pilnie i w pokażnej liczbie (26) na prace ręczne jako lekcje nadobowiązkowe.

W ciągu dziewięciu miesięcy bieżącego roku szkolnego doszli uczniowie do znacznej wprawy operowania narzędziem i uzyskali pewną biegłość w technice ręcznej obróbki drzewa, tak, że można się spodziewać, iż nauka tego przedmiotu rozwinie się w tutejszym zakładzie w całej pełni.

Nadmienić też należy, że z okazji zjazdu dyrektorów szkół średnich, który odbył się dnia 18 kwietnia br. w Grudziądzu, zwiedzili wspomniani dyrektorzy pracownię robót ręcznych gimnazjum klasycznego oraz byli obecni na lekcji pokazowej tego przedmiotu.

Szczególnem zainteresowaniem do prac ręcznych odznaczała się kl. III b, z której czterech (Bartkowski, Fiscoeder, Gołębiwski, Kotliński) zbudowali pod kierunkiem nauczyciela wspaniałą dwuosobowy kajak, kryty klejanka, który w czasie ferii Zielonych Świąt, wytrzymał doskonale próbę kilkudniowej wycieczki po wodach Pomorza.

VI. ZRZESZENIA UCZNIOWSKIE.

Sprawozdanie z towarzystw religijnych.

A) *Sodaliczka Marjańska* liczy 37 członków, mogą doniej należeć uczniowie wyższego gimnazjum od piątej klasy. Ma na celu wychowanie inteligentnego, czynnego katolika przez gorliwe współzycie z liturgią Kościoła i oświatę katolicką. Dlatego według statutów odbywały się miesięczne nabożeństwa i komunie św. oraz zebrania, w których Moderator lub Sodalis wygłaszali referaty na tematy współczesne.

B) *Stowarzyszenie Rozkrzewiania Wiary* św. ma na celu pielęgnowanie poczucia braterstwa i społeczności Chrystusowej oraz aktywności wiary. Do stowarzyszenia mogą należeć uczniowie od trzeciej klasy. Liczy ono 112 członków. Zebrania i referaty odbywały się zasadniczo raz na miesiąc.

X. J. Rozkwitalski.

Hufiec Szkolny.

Stopień I liczył	12 uczestników
Stopień II liczył	9 „

Razem 21 uczestników

Cwiczenia odbywały się w poniedziałki od godziny 15—17, częściowo w gimnazjum klasycznym, częściowo na placu ćwiczeń przy końcu ul. Lipowej. Egzamin Hufca odbył się dnia 5 czerwca.

Opiekunem Hufca z ramienia Rady Ped. był prof. Dr. Zwierzański.

Sprawozdanie roczne

1. Grudziądzkiej Drużyny Harcerskiej.

Przy Gimnazjum Klasycznym istnieje I. Drużyna im. Zawiszy Czarnego, powstała w 1920 roku. Drużyna składa się z czterech zastępów i z gromady wilczęcej. Funkcję drużynowego pełni od dwóch lat dh. Eugenjusz Kornaszewski. Przybocznym jest dh. Aleksander Kisielewski. Zastępowymi są: dh. Grabowski (kl. VII), dh. Bagajewicz (kl. VI), dh. Murszewski (kl. V) i dh. Czernik (kl. V). Oprócz tego istnieje przy drużynie gromada wilczęca, rekrutująca się z uczniów klas I i II, którą prowadzi dh. Tadeusz Kisielewski (kl. VI).

Rok 1930 był dla drużyny jubileuszowym, bowiem z tym rokiem minęło dziesięć lat od chwili założenia drużyny. Ku uczczeniu tej rocznicy urządziła drużyna dnia 22. XI. ub. r. wieczornicę z tańcami, którą zaszczylicili swą obecnością: p. dyr. Puppel, członkowie K. P. H. itd. Dnia 18. XII. ub. r. odbyło się poświęcenie izby harcerskiej, ofiarowanej drużynie przez Dyрекcję Gimnazjum wraz Towarzystwem Rodzicielskim. Zima 1930/31 upłynęła na przygotowaniach do akcji letniej i na przeprowadzaniu ofensywy na terenie tutejszego zakładu. Akcja ta przyniosła bardzo dobry wynik, bo przy wybitnej pomocy naszego opiekuna p. prof. Webera, drużyna powiększyła się do 72 członków.

Wpierwszej połowie roku 1931 zaczęło wychodzić pismo harcerskie p. t.: „Słoń“, redagowane przez zastęp „Słoni“ przy naszej drużynie.

Drużyna bierze udział we wszystkich uroczystościach państwowych i lokalnych. Wreszcie osiąga sukces na Zlocie Hufca Grudziądzkiego, albowiem przy ogromnej i silnej konkurencji dziecięciu drużyn zdobywa trzecie miejsce i apteczkę polową jako nagrodę. Podczas wakacyj letnich 1931 r. drużyna urządza obóz własny w Górznie, miejscowości klimatycznej Pomorza.

Koło Szkolne L. O. P. P.

Koło Szkolne L. O. P. P. młodzieży Państw. Gimn. Klas. istnieje od r. 1929. W bieżącym roku szkolnym Koło liczy 120 członków.

Dnia 15 września odbyło się zebranie członków Koła, na którym ogłoszono okolicznościowy referat oraz dokonano wyboru zarządu Koła.

Dnia 11 czerwca odbyło się w auli Zakładu zebranie wszystkich członków Koła, na którym wygłosił przemówienie z racji VIII Tyg. Lotniczego opiekun Koła prof. dr. Jan Zwierzański.

Koło wpłaciło na ręce skarbnika Miejskiego Komitetu kwotę 5 złotych.

Przy Kole L. O. P. P. jest czynna sekcja modelarstwa lotniczego, którą prowadzi p. Józef Łuszczyński. Do sekcji należy 9 uczniów, którzy sporządzają różne modele samolotów z materiału, dostarczonego przez L. O. P. P. Do konkursu międzyszkolnego dnia 7. VI. br. stanęli uczniowie: Klimek Janusz, Karczmarczyk Zygmunt, Kwella Bernard, Gliszczyński Alojzy, Stępień Witold, Łuszczyński Jerzy. W rozgrywce na 32 miejsc zajął 8-me miejsce Kwella Bernard, uzyskawszy 20 punktów dodatnich.

Orkiestra gimnazjalna.

Do orkiestry należało 14 uczniów z klas II—VII. Ćwiczenia odbywały się regularnie raz tygodniowo 2 godziny. Postęp był dość dobry. Orkiestra popisywała się 4 krotnie na obchodach szkolnych. Kierownikiem orkiestry był nauczyciel śpiewu i muzyki p. Dąbrowski.

W roku bież. zakupiła dyrekcja 6 fletów (picolo) i 2 bębny dla orkiestry (grajków). Do tego oddziału należało 9 uczniów, którzy raz w tygodniu godzinę ćwiczyli. Postępy były dobre, niestety jeszcze nie mieli uczniowie sposobności się popisować. Kierownikiem tego oddziału był także naucz. śpiewu i muzyki p. Dąbrowski.

Sprawozdanie z działalności klubu sportowego „Sparta“.

W maju roku bieżącego odbyło się roczne zebranie klubu, na którym ukonstytuował się zarząd z następujących uczniów: prezesem wybrano Bielickiego (kl. VII), zast. prezesa Kucharskiego (kl.

VII), seretarzem Lukasika (klasa VII) i skarbnikiem Wellmana (klasa VII).

Członkowie klubu, w ciągu ubiegłego roku sprawozdawczego, wykazali swe zamięrowanie do sportu przez ożywioną pracę w poszczególnych sekcjach.

Sekcja *lekko - atletyczna* pod kier. Bielickiego (kl. VII) liczyła około 40 członków. Treningi odbywały się raz w tygodniu na „Stadionie miejskim. Sezon przedwakacyjny roku b. był bardzo krótki, to też członkowie mieli jedynie sposobność wykazać swą pracę i umiejętność podczas święta P. W. i W. F. Na zawodach tych 5 członków sekcji stawało do trójboju drużynowego. Mimo rezerwowy skład zespołu naszego, zajęliśmy przy silnej konkurencji zaszczytne miejsce. Przy 35 startujących, w pierwszej dziesiątce znalazło się:

w biegu na 100 m. — 3 (3, 5 i 8 miejsce),

w skoku w dal — 3 (1, 4 i 10 miejsce),

w rzucie granatem — 2 (3 i 6 miejsce).

Najlepszy wynik wykazał Bielicki w skoku w dal osiągając bez treningu 6,00 metrów. Pozatem Goryński (kl. VI) wykazał nieprzeciętne zdolności, mając w tej samej konkurencji b. dobry wynik 5'60 m. W bojach indywidualnych zajął Bielicki w skoku w zwyż III miejsce z wynikiem 1,57 m.

Sekcja *wioślarską* kierował Staruszkiewicz (kl. VIII). Praca sekcji w ub. sezonie, o ile to można nazwać pracą, polegała jedynie na staraniu się o jakiegokolwiek schronisko dla bezużytecznie leżącego sprzętu wioślarskiego. Dyrekcja zakładu, chcąc tę bolączkę usunąć, zamierza, w porozumieniu z Dyrekcjami innych szkół średnich w Grudziądzu, wybudować wspólny szałas. Takie rozwiązanie sprawy byłoby najwłaściwszem, ponieważ żaden zakład średni, grudziądzki nie posiada w chwili obecnej własnego szałas.

Sekcja *tennisowa* pod kier. Baranowskiego (V kl.) liczyła 20 członków. Treningi odbywały się na prowizorycznym korcie, wybudowanym w obwodzie boiska szkolnego. Sekcja odczuwa coraz bardziej brak normalnego kortu szkolnego. W ub. sezonie odbyło się jedno poważniejsze spotkanie z Pryw. Gimn. Niemieckiem w Grudziądzu. Członkowie sekcji pozbawieni racjonalnego treningu uzyskali zaszczytny wynik remisowy (3:3) z przeciwnikiem rutynowanym i niepozbawionym możności ćwiczenia.

Sekcja *ping - pongowa* (tennis stołowy) pod kier. Kucharskiego (kl. VII) stanęła rzeczywiście na wysokości swego zadania. Zakupienie nowego stołu, codzienny trening i wreszcie przeprowadzenie licznych spotkań, oto plusy, które dały w efekcie kilka cennych zwycięstw; jedną tylko porażkę poniosła sekcja z Chojnicami w stosunku 2:3. Rehabilitację znajdziemy w takich zwycięstwach, jak: — z Pryw. Gimn. Niem. w stosunku 15:1; w spotkaniu rewanżowym

11:5; — z Gimn. Mat.-Przyr. 8:0 i innych. Barw sekcji bronili: Kucharski, Lutobarski, Bielicki, Nowakowski, Lukasik i Guziński.

Sekcja *gier sportowych* pod kier. Melkowskiego (kl. VIII) rozegrała kilka spotkań z innymi grudz. szkołami średnimi. Najzaszczytniejszem było uzyskanie wicemistrzostwa przez drużynę koszykową w turnieju gier sportowych dla szkół średnich. W turnieju wewnętrznym o mistrzostwo gimnazjum w siatkówce, I miejsce uzyskała klasa VII, przed klasą VIII i VI.

Sekcja *strzelecka* nie wykazała w roku ubiegłym prawie żadnej żywotności.

Klub sportowy „Sparta“ pozostawał pod opieką nauczyciela wych. fiz. p. A. Webera.

Do szkolnej kasy oszczędności należy 10 uczniów klas wyższych, 69 klas niższych.

W roku szkolnym 1930/31 złożono do kasy oszczędności 230 zł.

Grudziądz, dnia 10 czerwca 1931 roku.

Paniówna Weronika, naucz. gimn.

Sprawozdanie Spółdzielni uczniowskiej przy gimnazjum klasycznym w Grudziądzu

za czas od 1 września 1930 do 10 czerwca 1931.

I.

Nazwa: Spółdzielnia Uczniowska.

Siedziba: Grudziądz, Gimnazjum Kasyczne.

Data założenia: 24 września 1929.

Liczba członków dnia 1 września 1930	260
Członków przybyło	45
Członków ubyło	8
Liczba członków dnia 10 czerwca 1931	303

II.

Kwota udziałów z dniem 10 czerwca 1931 303,00 zł.

III.

Gotówka w roku 1929/30	169,56 zł.
Dochody	2301,13 „
Wydatki	2068,98 „
Gotówka z dniem 10 czerwca 1931	232,15 „
Towaru kupiono za	2149,51 „
Towaru sprzedano za	2224,94 „
Administracja	116,25 „
Inwentura towaru dnia 10 czerwca 1931	307,10 „

IV.
BILANS

Winien		Ma
Gotówka w kasie	232,15	Udziały 303,00
Zapas towaru	307,10	Nadwyżka 236,25
	<u>539,25</u>	<u>539,25</u>
	<u><u>539,25</u></u>	<u><u>539,25</u></u>

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW

Winien		Ma
Koszty handlowe	116,25	Dochód brutto 352,50
Nadwyżka	236,25	
	<u>352,50</u>	<u>352,50</u>
	<u><u>352,50</u></u>	<u><u>352,50</u></u>

Zarząd Spółdzielni:

1. Kamiński Witold, ucz. kl. VIII
2. Sieg Sylwester, ucz. kl. VIII
3. Kühn Romuald, ucz. kl. VII
4. Batowski Kaziwierz, ucz. kl. VII
5. Zielonacki Janusz, ucz. kl. VII
6. Jochelson Cyryl, ucz. kl. VI
7. Łukasik Edmund, ucz. kl. VI.

Opiekun Spółdzielni Uczniowskiej: Józef Łusipiński, stały nauczyciel gimnazjum.

Nadzór i kontrolę Spółdzielni Uczniowskiej sprawował dyrektor gimnazjum, prof. Jan Puppel.

Spółdzielnia otwartą była każdej przerwy między lekcjami i przed godziną 8-mą. Sprzedawali w niej członkowie zarządu kolejno po dwóch. Gotówkę przechowywano w „Banku Ludowym”.

Księgi kasowe oraz główne agendy Spółdzielni prowadził wórowo Witold Kamiński.

G r u d z i ą d z, dnia 10 czerwca 1931.

(—) *Prof. Puppel Jan*
Dyrektor gimnazjum.

(—) *Łusipiński Józef*
opiekun Spółdz.

VII. OFIARY MŁODZIEŻY NA CELE PAŃSTWOWE,
NARODOWE I INNE.

	zł.
1) Na szkoły polskie poza granicami Państwa Polskiego	82,67
2) Zbiórka na „Miesiąc Pomorza“	122,92
3) Składka dla Towarzystwa Przeciwgruźliczego	10,—
4) Składka dla Towarzystwa Czytelni Ludowych	30,31
5) Zbiórka na okręt „Dar Szkoły Polskiej“, I rata	55,40
Razem	zł. 301,30

VIII. KOŁO RODZICIELSKIE.

Sprawozdanie niniejsze obejmuje działalność Koła za czas od listopada 1930 do 15 czerwca 1931. Koło Rodz. liczy 140 członków. W porównaniu z liczbą członków innych Kół, jestto stosunkowo mała ilość i dlatego Zarząd Koła tą także drogą zwraca się do Rodziców wszystkich uczniów, ażeby zechcieli zgłosić swoje przystąpienie do Koła zwłaszcza, że cele Koła są godne poparcia.

Przedewszystkiem Koło zajmuje się dożywianiem młodzieży, wydając codziennie w czasie przerwy kakao dla około 80 uczniów, częściowo bezpłatnie. Z prawdziwem poświęceniem kierowała wydawaniem śniadań P. inspektorowa Ossowska, której na zmianę były pomocne Panie z Koła.

Korzystając z poparcia P. Dyr. Puppla, urządziło Koło dla I-szej Drużyny Harcerskiej „Świetlicę harcerską“ w gmachu gimnazjum kosztem 379 zł, dając w ten sposób uczniom możność zbierania się i kultywowania wzniosłych idei harcerskich.

W karnawale Zarząd Koła zajął się urządzeniem bufetu na wieczorku uczniowskim a uzyskany dochód przekazany został na sprawienie sztandaru dla Gimnazjum.

Starania Zarządu Koła o koło urządzenia kortu tenisowego w tym roku o tyle nie odniosły skutku, że Dozór Kościelny odmówił prośbie na oddanie do użytku kawałka placu w ogródku dziecięcym przy ul. Ogrodowej. Natomiast Magistrat wyraził gotowość oddania odpowiedniego placu w Parku Miejskim, jednak szczupłe fundusze Koła nie pozwalają na razie na urządzenie kortu w Parku.

Z zebranych składek zapłacił Zarząd czesne dla kilku biednych uczniów. Popierając zaś wycieczki krajoznawcze, wyasygnował Zarząd na wycieczkę do Krakowa, Zakopanego i t. d. kwotę 50 złotych, a na wycieczkę do Gdyni i na Kaszuby 150 zł. W ostatniej chwili wycieczka została odwołana z powodu nikłej ilości zgłoszeń. Na wycieczkę ogółu młodzieży do Grupy, wyasygnował Zarząd Koła 50 zł (pięćdziesiąt złotych).

G r u d z i ą d z, dnia 16 czerwca 1931.

Za zarząd:

(—) *Kornicki*, Przewodniczący.

IX. STATYSTYKA UCZNIÓW.

K L A S A	I a	I b	II a	II b	III a	III b	IV	V	VI	VII	VIII	Razem
Z końcem roku szkolnego 1929/30	36	36	34	30	30	—	26	31	19	15	21	278
Na początku roku szkolnego 1930/31	46	45	36	35	29	29	27	23	29	18	13	330
W ciągu tego roku przybyło	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
W ciągu tego roku ubyło *	3	4	2	4	2	1	2	3	3	1	1	25
Z końcem roku szkolnego 1930/31	43	42	34	31	27	28	25	20	26	18	12	306
Otrzymało promocję do klasy następnej	31	29	25	21	24	23	19	19	22	14	10	237
Nie otrzymało promocji	12	13	9	9	3	5	6	1	4	4	2	68
Nie klasyfikowano	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Przeciętny wiek uczniów	11	11	12	12	13	13	14	16	17	18	20	

**WYZNANIE, NARODOWOŚĆ I MIEJSCE URODZENIA UCZNIÓW WEDŁUG STANU Z KONCEM
ROKU SZKOLNEGO 1929/30.**

Klasa	Wyznanie				Narodowość	Przynależ- ność państw.	Miejsce urodzenia				Urodzeni		Mieszka					
	rzymsko-katolickie	grecko-katolickie	ewangelickie	prawosławne	starozakonne (mojżeszowe)	Polska	Inna	Polska	Inna	Grudziądz-miasto	Grudziądz-powiat	W obrębie Rzecz- pospolitej	Poza granicami Rzeczypospolitej	w mieście	na wsi	u rodziców	u krewnych	na stacji
Ia	41	—	2	—	—	43	—	43	—	10	5	20	8	27	16	40	1	2
Ib	37	1	2	—	2	41	1	42	—	14	5	18	5	25*	17	38	3	1
IIa	32	—	—	1	1	34	—	34	—	4	2	18	10	22	12	32	1	1
IIb	29	—	—	—	2	31	—	31	—	9	3	10	9	20	11	28	3	—
IIIa	24	—	1	—	2	27	—	27	—	3	2	15	7	18	9	24	—	3
IIIb	27	—	1	—	—	28	—	28	—	2	—	18	8	20	8	23	3	2
IV	24	1	—	—	—	24	1	25	—	1	3	17	4	13	12	19	3	3
V	20	—	—	—	—	20	—	20	—	3	4	11	2	13	7	19	—	1
VI	25	—	1	—	—	26	—	26	—	3	3	13	7	17	9	23	1	2
VII	18	—	—	—	—	18	—	18	—	3	—	8	7	10	8	16	—	2
VIII	12	—	—	—	—	12	—	12	—	2	—	8	2	8	4	11	—	1
Razem	279	2	7	7	7	304	2	306	—	54	27	156	69	163	113	273	15	18

X. SPIS MATURZYSTÓW.

Z dopuszczonych do ustnego egzaminu dojrzałości 10 abiturjentów zdało egzamin 9, reprobowano 1.

L. p.	Nazwisko i imię	Data urodzenia	Wyznanie	Przyszły zawód	Termin ustnego egzaminu
1.	Fuszara Stanisław	4. 5. 1911	rzymsko-kat.	prawo	5. 6. 1930
2.	Grzeszczak Zdzisław Zenon	10. 2. 1911	"	prawo	"
3.	Jaworski Zdzisław Stanisław	10. 10. 1912	"	medycyna	"
4.	Jerka Edmund Aleksander	12. 6. 1911	"	akad. roln.	"
5.	Kamiński Witold Roman	27. 11. 1913	"	elektrotechnik	"
6.	Lutobarski Bronisław	23. 4. 1910	"	wychow. fiz.	"
7.	Melkowski Stefan	18. 3. 1912	"	Wyższa Szk. Handl.	6. 6. 1930
8.	Poteracki Władysław	17. 9. 1911	"	wojsko	"
9.	Sięg Sylwester	5. 2. 1914	"	filozofja	5. 6. 1930

XI. TEMATY WYPRACOWAŃ PIŚMIENNYCH PRZY EGZAMINIE DOJRZAŁOŚCI.

Język polski.

1. Zagadnienia społeczne w literaturze doby stanisławowskiej.
2. Judym i Wokulski — ich cele, dążenia i walka z otoczeniem.
3. Ciekawość jako zaleta i wada.

Język łaciński.

Długosz: Hist. Pol. urywek z ks. IX. Śmierć Władysława Łokietka, od słów: „Expertam, inquit, procures et commilitones mei“ do słów: „si neglexeris habiturus“ (Jędrzejowski — Rappaport, T. Liwjusza Dzieje rzymskie, wyd. Książnicy — Atlas).

Język grecki.

Platon: Eutyfron rozdział XX. Wydanie Książnicy — Atlas (opr. Jędrzejowski — Rappaport).

Historja.

- 1) Powstanie i ustrój miast średniowiecznych.
- 2) Sprawa polska w epoce Napoleona.
- 3) Znaczenie Śląska dla Polski współczesnej.

Matematyka.

- 1) Dany jest układ równań:

$$\begin{aligned}y &= 2 - 2x - x^2 \\ mx &= y = 2\end{aligned}$$

Wyznaczyć m tak, aby układ posiadał:

- a) jedną parę rozwiązań;
- b) dwie pary rozwiązań.

Interpretacja geometryczna.

- 2) Mniejszy bok równoległy trapezu $a = 12$ dm., bok nierównoległy $c = 2a$. Kąty zaś ostre $\alpha = 59^\circ 29' 20''$ i $\beta = 67^\circ 22' 48''$.

Obliczyć powierzchnię tego trapezu.

Fizyka.

- 1) Opór wewnętrzny ogniwa Lèclanché'go wynosi $r_w = 0,3$, a siła elektrobodźca $V = 1,4$ volt. Jaki prąd „I“ wysyła bateria z 3 takich ogniw połączonych równolegle, jeżeli opór zewnętrzny wynosi $r_2 = 0,1$?

- 2) Płynąca góra lodowa w kształcie słupa wznosi się 50 m ponad poziom wody. Jak głęboko zanurzyła się ta góra lodowa we wodzie, jeżeli ciężar właściwy lodu $= 0,92$, a wody morskiej $= 1,025$?

- 3) Do naczynia zawierającego $M = 300$ gr. rtęci przy $t = 15^\circ$ C wlano $P = 100$ gr. alkoholu przy $t_2 = 30^\circ$ C. Obliczyć temperaturę mieszaniny, jeżeli ciepło właściwe rtęci $c = 0,031$ kal/g, alkoholu $c_2 = 0,615$ kal/g.

XII. KRONIKA ZAKŁADU.

Rok szkolny 1930/31 rozpoczął się we wtorek, dnia 2 września nabożeństwem w kościele Pojezuickim o godzinie 8-mej. Po nabożeństwie wróciła młodzież do gimnazjum. O godzinie 9-tej zebrali się członkowie Rady Pedagogicznej i ogół młodzieży w auli, gdzie dyrektor przedstawił nowych członków Rady i podał do wiadomości młodzieży szereg zarządzeń, związanych z początkiem roku szkolnego. Po zakończeniu aktu w auli uczniowie udali się do klas, gdzie pp. opiekunowie (ki) klasowi stwierdzili stan liczebny klas, podali uczniom rozkład lekcji i przypomnieli przepisy szkolne, obowiązujące uczniów.

Dnia 10 września odbyli uczniowie pierwszą wspólną spowiedź, a w dniu 11 wspólnie przystąpili do Sakramentu Ołtarza.

Dnia 23 września wygłosił w auli gimnazjum p. dr. Franciszek Ilesic, prof. uniwersytetu w Zagrzebiu, wykład o swojej ojczyźnie Jugosławii.

W dniu 4 października bawił w Grudziądzu wiceminister W. R. i O. P. ks. Żongolłowicz. Młodzież Zakładu wzięła udział przez delegację klas VI—VIII w nabożeństwie, z tej przyczyny odprawionem, a członkowie Rady Ped. i rodzice uczniów uczestniczyli w akademii, urządzonej z tej okazji w Teatrze Miejskim.

W związku z dniem współdziałczości wygłosił p. prof. Sławuski odczyt o znaczeniu współdziałczości w życiu narodu. Odczyt wygłoszony został w dniu 11 października w czasie 5-tej lekcji.

Dnia 14 października wygłosił p. Andrzej Puzylewicz, lektor i tłumacz jęz. chińskiego, w auli zakładu prelekcję, ilustrowaną przez zroczami, p. t. Tajemnice Chin.

Dnia 20 października odbył się w auli Zakładu uroczysty obchód 25-lecia walki o szkołę polską. Na program uroczystości złożyły się występ chóru gimnazjalnego, deklamacje wygłoszone przez uczniów Łukasika, Kisielewskiego i Marcinka. Referatów, wygłoszonych przez p. dyrektora p. t. „Walka działy polskiej z pruską szkołą” i prof. p. Kotwickiej na temat: „Walka o szkołę polską w b. zaborze rosyjskim”, wysłuchała młodzież z wielkiem zainteresowaniem.

Ferje Wszystkich Świętych rozpoczęły się w piątek, dnia 31. X. i trwały do 3. XI. włącznie.

Święto Niepodległości uczcił Zakład w dniu 10 listopada uroczystym obchodem, na który złożyły się produkcje orkiestry i chóru gimnazjalnego, deklamacje, oraz okolicznościowe przemówienie p. prof. Piwowarczyka. Na drugi dzień, t. j. 11 listopada wzięła młodzież udział we mszy św. polowej. Dzień 11 listopada był wolny od zajęć szkolnych.

100-ną rocznicę Powstania Listopadowego uczciła młodzież w dniu 29 listopada. Uroczystość rozpoczęła się nabożeństwem żałobnem, odprawionem przez ks. prof. Rozkwitalskiego w kościele Po-

jezuickim. Po nabożeństwie udała się młodzież pod dozorem wychowawców do Domu Żołnierza, gdzie odbył się uroczysty międzyszkolny poranek o godz. 9-tej dla uczniów klas niższych, a o godz. 11-tej dla uczniów klas wyższych. Na obchód złożyły się produkcje muzyczno-wokalne, deklamacje zbiorowe, oraz przemówienie okolicznościowe.

Dla uczniów wyznania mojżeszowego odprawił p. rabin Bromberg w dniu 30 listopada uroczyste nabożeństwo w związku z 100-ną rocznicą Powstania Listopadowego.

W związku z „Miesiącem Pomorza” wygłosił p. Piechowicz referat p. t. „Geografia Pomorza i polityka morska Polski” w dniu 15 grudnia, a prof. Piwowarczyk wykład na temat: „Nasze pretensje historyczne do Pomorza” w dniu 17 grudnia.

Ferje świąt Bożego Narodzenia trwały od 20 grudnia do 2 stycznia włącznie.

W czasie feryj świątecznych wzięli uczniowie, pozostający w Grudziądzu, udział w pogrzebie zmarłego w dniu 20 grudnia ucznia klasy III a Staśkiewicza Henryka.

Pierwsze półrocze roku szkolnego 1930/31 zakończyło się dnia 30 stycznia, a drugie rozpoczęło dnia 4 lutego 1931 r.

W dniu 14 lutego urządziła młodzież klas wyższych (V—VIII) zabawę taneczną dla młodzieży zakładów średnich, poprzedzona koncertem orkiestr gimnazjalnych.

Przed imieninami Marszałka Józefa Piłsudskiego młodzież Zakładu złożyła życzenia Panu Marszałkowi, wysyłając indywidualnie kartki z życzeniami na Madeirę. Dzień 19 marca, wolny od zajęć szkolnych, poświęciła młodzież w całości godnemu uczczeniu Wodza Narodu. Już w dniu 18 marca członkowie Hufca Szkolnego P. W. wzięli udział w capstrzyku po ulicach miasta. Dnia 19 o godzinie 8.30 odbyła się międzyszkolna akademja w „Domu Żołnierza”, następnie udała się młodzież na mszę polową, a Hufiec Szkolny brał udział w defiladzie. Po południu przeważna część młodzieży była obecną na przedstawieniu p. t. „Sybir”, urządzonem przez Teatr Miejski specjalnie dla młodzieży szkolnej.

Ferje wielkanocne trwały od 1 do 13 kwietnia włącznie.

W dniu 14 kwietnia zmarł uczeń klasy VI-tej tut. gimnazjum ś. p. Alfons Młodzik. Nabożeństwo żałobne, w którym wzięła udział Rada Pedagogiczna i ogół młodzieży, odprawił ks. prof. Rozkwitalski. Następnego dnia w godzinach popołudniowych odprowadziła młodzież zwłoki ś. p. zmarłego kolegi na miejsce wiecznego spoczynku.

Uroczysty międzyszkolny obchód Święta Narodowego 3 Maja odbył się w sobotę dnia 2 maja o godz. 12-tej w auli gimnazjum Matem.-Przyrodniczego. Wzięła w nim udział Rada Ped. i młodzież obu szkół średnich męskich. Na uroczystość złożyły się śpie-

wy chórów gimnazjalnych, deklamacje uczniów oraz okolicznościowe przemówienie, wygłoszone przez jednego z uczniów gimnazjum Mat.-Przyr. Ponadto wzięła młodzież udział w obchodzie, urządzonym przez Komitet Obywatelski w dniu 3 Maja.

W dniu 12 maja odprowadziła młodzież Zakładu na miejsce wiecznego spoczynku zwłoki b. nauczyciela i kierownika gimnazjum, a później dyrektora państw. gimnazjum żeńskiego, ś. p. Adama Rawicz-Zassowskiego.

W związku z przypadającym na dzień 16 maja „Świętem książki” wygłosił w czasie 5-tej lekcji tego dnia p. prof. Sławuski odczyt: „O książce”.

Ferie Świąt Zielonych trwały od 23 do 27 maja włącznie.

W dniu 5 i 6 czerwca br. odbył się ustny egzamin dojrzałości pod przewodnictwem p. wizytatora J. Dutkowskiego. W drugim dniu trwania egzaminu przysłuchiwał się odpowiedziom abiturjentów kurator Okręgu Szkolnego Pomorskiego p. Dr. Pollak.

W piątek 12 czerwca, w dniu uroczystości Serca Jezusowego, przystąpili uczniowie Zakładu po raz trzeci do wspólnej Komunii św.

W dniu 18 czerwca urządził Zakład „majówkę” dla ogółu młodzieży, połączoną z świętem dziecka i świętem sportowem. W tym celu uproszono władze wojskowe o pozwolenie korzystania z urządzeń sportowych w Grupie (plac ćwiczeń). Młodzież spędziła na zabawach i zawodach sportowych na świeżem powietrzu cały dzień, pod dozorem członków Rady Pedagogicznej, przy udziale rodziców i sympatyków młodzieży. Liczne nagrody, wydzielone zawodnikom, przyczyniły się do podniesienia radosnego nastroju młodzieży.

Zajęcia szkolne zakończono dnia 19 czerwca.

Dnia 20 czerwca, po nabożeństwie, odprawionem przez ks. prof. Rozkwitalskiego w kościele Pojezuickim, odbyło się w auli gimnazjum uroczyste zakończenie roku szkolnego. Po odśpiewaniu przez chór gimnazjalny odpowiedniej pieśni przemówił dyrektor Puppel w serdecznych słowach do opuszczających Zakład maturzystów, którym następnie rozdał świadectwa dojrzałości. Następnie odczytał Dyrektor wyniki tegorocznej klasyfikacji i wskazując na znacznie lepsze wyniki pracy w roku bieżącym w stosunku do ubiegłego, zachęcił młodzież do dalszej wytrwałej pracy dla dobra Ojczyzny i Społeczeństwa. Po odśpiewaniu Hymnu Narodowego młodzież otrzymała świadectwa z rąk swoich wychowawców i opuściła gmach szkolny na dobrze zasłużony dwumiesięczny wypoczynek. Na akt zakończenia roku szkolnego na zaproszenie Dyrekcji przybyli rodzice młodzieży w większej liczbie.

Egzaminy wstępne do klasy I-szej odbyły się systemem lekcyjnym w dniach od 24 do 27 czerwca 1931 r. Kandydatów zgłosiło się ponad 150.

XIII. WYCIECZKI.

Wycieczki przyrodnicze.

W roku szkolnym 1930/31 odbyły się następujące wycieczki przyrodnicze, prowadzone przez p. Zawadzką:

Z klasą Ib 7 wycieczek

„	„	II a	8	„
„	„	II b	8	„
„	„	III a	2	„
„	„	IV	3	„

W klasach Ib, II a, II b na wycieczkach przerabiano materiał naukowy, przypadający na te klasy; uczniowie zapoznawali się z budową roślin i ich życiem, uczyli się rozpoznawać rośliny, spostrzegali zależność form roślinnych od gleby, nawodnienia, oświetlenia, badali przejawy życia roślin w różnych porach roku. Również obserwowali uczniowie życie ptaków i owadów, zapoznawali się ze zwierzętami wodnymi. Uczniowie kl. III a zwiedzili elektrownię w Gródku oraz stację telefonów i telegrafów w Grudziądzu. Klasa VI zwiedziła browar, gazownię miejską i odlewnię żelaza w Mniszku. Na tych wycieczkach uczniowie zapoznawali się zastosowaniem różnych wynalazków w technice i przemyśle, nabierając szacunku dla pracy ludzkiej.

1. VI. 1 godzina. Lekcja w polu — obserwacje meteorologiczne.

Wycieczki przyrodniczo-geograficzne,

prowadzone przez p. Piechowicza:

Kl. Ia.

15. IX. 3 godziny. Celem obserwowania działalności wód płynących.
24. IX. 3 „ „ Formy powierzchni ziemi.
18. IX. 3 „ „ Wycieczka do Strzemięcina — rysowanie planu.
14. IV. 1 „ „ Lekcja w polu. Obserwowanie krajobrazu wiosennego.
15. IV. 3 „ „ Wycieczka do Strzemięcina.
12. V. 2 „ „ Lekcja w polu — części roślin.
9. VI. 2 „ „ Lekcja w polu — morfologia owadów.

Kl. Ib.

13. VI. 3 godziny. Wycieczka do Strzemięcina.

Kl. II a.

18. IV. 1 godzina. Lekcja w polu — działalność erozyjna wód płynących.
18. VI. 3 godziny. Wycieczka do Strzemięcina.

Kl. II b.

Kl. III a.

20. V. 3 godziny. Wycieczka do Strzemięcina.

Kl. III b.

19. VI. Wycieczka do Strzemięcina.

Kl. IV.

8. V. 2 godziny. Wycieczka do Strzemięcina.
16. VI. 3 „ Wycieczka do Strzemięcina.

Kl. V.

20. IX. 2 godziny. Wycieczka do Muzeum miejskiego celem oglądnięcia wykopalisk pomorskich z epoki la Tène.
4 „ Wycieczka do Rudnika. Wydmy. Jeziora.
„ „ Wycieczka do Grupy.

Wycieczka krajoznawczo-turystyczna

na Śląsk, do Krakowa, Zakopanego i Warszawy, prowadzona przez p. Jaworskiego z gimn. mat.-przyrodn. z udziałem p. Piechowicza.

W dniach od 22 do 29. V. 7 uczniów gimnazjum, przyłączając się do wycieczki gimnazjum matem.-przyrodniczego, wyjechało na Śląsk, do Krakowa, Tatr i Warszawy. Dnia 22. V. wycieczka udała się do koleją do Poznania, gdzie korzystając z krótkiego postoju, zwiedziła najważniejsze obiekty, godne widzenia. Tegoż dnia o godzinie 22-giej wyjechano do Katowic, gdzie wycieczka znalazła się dnia następnego około godziny 8-mej rano. Obserwowano ogólny charakter zagłębia węglowego i zakładów przemysłowych. W tym celu udano się z Katowic do Królewskiej Huty. Oglądnięto hutę Królewską (żelaza). Obserwowano niezwykle tętno życiowe w tej części kraju i anormalny przebieg granicy politycznej. Wieczorem udano się w dalszą drogę do Krakowa, gdzie po krótkim postoju wyjechano do Zakopanego. W Zakopanem wycieczka znalazła się rano 24. V.; tegoż dnia udano się w głąb gór, na halę Gąsienicową, gdzie obserwowano krajobraz wysokogórski, polodowcowy, z jeziorkiem morenowym „Czarny Staw“. W drugim dniu, t. j. 25. V. zwiedzono dolinę Kościeliską, obserwując tam liczne zjawiska krasowe, jak jaskinie, źródła podziemne itd. W tymże dniu zwiedzono Muzeum Tatrzańskie. 26. V. rano wycieczka udała się do Krakowa, gdzie w tym dniu zwiedzono Zamek Królewski na Wawelu i oglądnięto mury obronne miasta. 27. V. zwiedzono Katedrę, Kościół N. M. P., Sukiennice, Galerię obrazów, Muzeum Narodowe. Popołudniu wycieczka wyjechała do Wieliczki celem zwiedzenia kopalni soli. Wieczorem udano się w dalszą drogę do Warszawy. Rankiem 28. V. zwiedzono w Warszawie „Stare Miasto“, Zamek Królewski i obserwowano ogólny charakter części miasta nowego. Popołudniu zwiedzono park „Łazienki“, grób Nieznanego Żołnierza i budynki, będące siedzibą władz centralnych. Wieczorem wycieczka udała się do Teatru Wielkiego na operę p. t. „Madame Butterfly“. Dnia 29. V. o godz. 7.30 wycieczka odjechała z powrotem do domu.

XIV. SPIS PODRECZNIKÓW SZKOLNYCH NA ROK SZKOLNY 1930/31.

Religia.

Kl. I. Ks. Szydelski St. i ks. Thullie K., Dzieje Objawienia Bożego w tSarym Testamencie. Podręcznik dla klasy pierwszej gimnazjalnej. Wyd. II. Lwów—Warszawa, Książnica-Atlas, 1925.

Kl. II. Ks. Szydelski St. i ks. Thullie K., Dzieje Objawienia Bożego w Nowym Testawencie. Cz. I, Książnica-Atlas, Lwów—Warszawa.

Kl. III. 1) Ks. Szlagowski, Nowy Testament. 2) Ks. Naskrecki, Liturgika, Warszawa.

Kl. IV. Mszalik Rzymiski. Księgarnia św. Wojciecha, Poznań.

Kl. V i VI. Ks. Gadowski W.: Zarys Historji Kościoła Katolickiego. Podręcznik szkolny. Wyd. V. Gubrynowicz, Kraków—Lwów; 1) Ks. Sieniatycki: 1) Dogmatyka Katol.; 2) Ks. Morawski: Wieczory nad Lemanem.

Kl. VIII. 1) Ks. Sieniatycki M. Dr., Etyka Katolicka. Podręcznik szkolny, Kraków—Lwów.

Język polski.

Kl. I. Tync St. i Gołąbek J. Czytanki polskie na klasę I gimn. Lwów—Warszawa. Książnica-Atlas 1927. — Szober. Gramatyka w ćwiczeniach. Zesz. II.

Kl. II. Tync i Gołąbek J. Czytanki polskie na klasę II gimn. — Szober. Gramatyka w ćwiczeniach. Zesz. III.

Kl. III. Tync i Gołąbek J. Czytanki polskie na kl. III gimn. — Lehr-Spławiński T. i Kubiński R. Gramatyka języka polskiego. Lwów. Zakł. Nar. im. Ossolińskich 1927.

Kl. IV. 1) Próchnicki Fr. i Wojciechowski K., Wypisy Polskie dla szkół średnich. Tom IV. Książnica Polska T. N. S. W. Lwów—Warszawa. Wyd. VII. 2) Gramatyka jak w kl. II. 3) Mickiewicz A., Grażyna. Opracował J. Treściak i H. Życzynski. „Biblioteka Narodowa“. 4) Sienkiewicz H., Ogniem i Mieczem.

Kl. V. 1) Wojciechowski K., Wypisy polskie dla szkół średnich, Tow V. Książnica Polska T. N. S. W., Lwów—Warszawa. 2) Mickiewicza A., Pan Tadeusz. Objaśnili i zastosowali do potrzeb szkolnych J. Bystrzycki i M. Janik. Książnica - Atlas. 3) Fredro A., Zemsta. Oprac. E. Kucharski. „Biblioteka Narodowa“. 4) Prus B., Placówka.

Kl. VI. 1) Chrzanowski I. i Wojciechowski K., Wypisy polskie dla wyższych klas szkół średnich. Cz. I. Wyd. IV—V. 2) Molier, Skąpiec, przeł. Boy. „Biblioteka Narodowa“. — 3) Niemcewicz: Powrót posła. „Biblioteka Narodowa“. — 4) Kochanowski: Odprawa posłów greckich. „Biblioteka Narodowa“. — 5) Kochanowski: Tre-

ny. „Biblioteka Narodowa“. — 6) Zabłocki: Sarmatyzm. Lwów, Zakł. Nar. im. Ossolińskich. 1926.

Kl. VII. 1) Kridl M.: Literatura polska wieku XIX. Część I, II, III, Warszawa. M. Arct. — 2) Mickiewicz A.: Poezje: a) Tom I., Wiersze młodzieńcze, Ballady i Romanse, Wiersze różne. — Wybór prof. Kallenbacha (Biblioteka Narodowa), b) Tom III. Pieśni, Sonety, Poezje patriotyczne. Ze wstępem i obj. Kallenbacha i Bystrzyckiego (Bibl. Nar.), c) Konrad Wallenrod, opr. Ujejski (Bibl. Nar.) d) Dziady Wileńskie, opr. Kallenbach (Bibl. Nar.), e) Dziady, część III, opr. Kallenbach (Bibl. Nar.), f) Księgi Narodu Polskiego i Pielgrzymstwa Polskiego, opr. Pigoń (Bibl. Nar.), g) Pan Tadeusz, wyd. Książnicy-Atlas. — 3) Małczewski: Marja: wyd. Ujejski (Bibl. Nar.) — 4) Słowacki: a) Anelli, wyd. Ujejski (Bibl. Nar.), b) Lilla Weneda, opr. Janik (Bibl. Nar.). — 5) Szekspir: a) Sen Nocy Letniej, przeł. St. Koźmian. Nakł. Gebethnera i Wolffa, b) Król Lir, opr. Tretiak (Bibl. Nar.).

Kl. VIII. 1) Podręcznik jak w kl. VII. — 2) Słowacki: Beniowski, opr. Kleiner (Bibl. Nar.). — 3) Krasiński: a) Nieboska Komedja, b) Irydon, c) Przedświt (Bibl. Nar.). — 4) Asnyk: Wybór poezyi, 5) Prus, Lalka.

Książki pomocnicze.

Kl. I—VIII. Łoś: Zasady ortografii polskiej i Słownik ortograficzny. Książnica-Atlas.

Kl. IV—VI. 1) Woycicki K., Stylistyka i rytmika polska, wyd. II. Geb. i Wolff; 2) Woycicki K.: Ćwiczenia porównawcze z dziedziny poetyki. T. I. Wypisy, wyd. II. Geb. i Wolff.

Język łaciński.

Kl. IV. Lewicki T. M., Wstępna nauka języka łacińskiego. Podręcznik dla klasy IV gimn. hum. i klasycz. nowego typu. Wydanie IV. Lwów K. S. Jakubowski 1930; Sinko T., Gramatyka łacińska, wyd. II. Warszawa, M. Arct. 1925.

Kl. V. 1) C. Sallustius Crispus: Bellum Catalinae i Bellum Jugurthinum. Wyd. Scheindler-Konarski, wyd. III. Kraków. — 2) Szczepański J.: Wybór mów Cyserona. Część II., wyd. III. Książnica-Atlas 1927.

Kl. VI. 1) Cyserona: Wybór pism filozoficznych. Wydał J. Szczepański. Książnica-Atlas 1925. — 2) Wergiljusz: Wybór z dzieł. Oprac. T. Sinko. Książnica Polska TNSW. — Wergiljusz: Eneida, Oprac. T. Sinko (Bibl. Nar.). Przełożył na język polski ks. T. Karłowski. — 4) Pilch: Preperacje do Wergiljusza I, II, III. Książnica Polska TNSW.

Kl. VII. 1) Liwjuż: Dzieje Rzymskie. Do użytku w gimn. przystosował J. K. Jędrzejewski, do nowych przepisów dostosował i zaopatrzył ustępami z Długosza Historji Polskiej — Artur Rapa-

port. Książnica-Atlas 1925. — 2) Horacjusza: Poezje, wyd. T. Sinko. Książnica Polska. — 3) Rzepiński St.: Objaśnienia wybranych pieśni Horacego, wyd. III. Friedlein, Kraków.

Kl. VIII. 1) Tacyt: Wybór dzieł. Oprac. St. Pilch. Książnica Polska.

Podręczniki pomocnicze.

Kl. V—VIII. Słownik łacińsko-polski. Oprac. pod kierunkiem B. Kruczkiewicza, wyd. II. Książnica-Atlas 1925.

Kl. VII—VIII. Danysz: Materiały do kompozycji łacińskich. Książnica Polska.

1) Szczepański: Kultura klasyczna (w r. szk. 1930/31 tylko w kl. V—VII), 2) Terlikowski Fr.: Życie publiczne, prywatne i umysłowe starożytnych Rzymian. Księgarnia Naukowa, Lwów.

Język grecki.

Kl. IV. Goljas M. Wstępna nauka jęz. greckiego, nakł. K. S. Jakubowskiego, Lwów. Wyd. II.

Kl. V. 1) Goljas M., jak w kl. IV, 1926, wyd. I. 2) Wybór z dzieł Ksenofonta, wyd. Bednarowskiego. 3) Fiderer E., Gramatyka jęz.

Klasa VI. 1) Homer, Odyseja w wyborze do użytku gimnazjów. greckiego, wyd. II. Książnica Polska T. N. S. W.

Wydął St. Witkowski, Lwów—Warszawa. Książnica-Atlas 1927. 2) Homer, Iljada. Oprac. A. Rapaport. Lwów—Warszawa. Książnica-Atlas 1927. — 3) Fiderer: Gramatyka jęz. greckiego. — 4) Homer: Iljada. W przekładzie Fr. ks. Dmochowskiego. Opracował T. Sinko (Biblj. Nar.). — 5) Homer: Odyseja. W przekładzie L. Siemieńskiego. Wstępem i objaśnieniami zaopatrzył T. Sinko. (Biblj. Narodowa).

Kl. VII. 1) Platon, Kryton — Rzeczpospolita I. Oprac. J. K. Jędrzejowski. Nowe wydanie przygotował A. Rapaport. Lwów, Warszawa, Książnica-Atlas 1927. — 2) Plato, Apologia — Laches, Oprac. J. K. Jędrzejowski. Wyd. III przygotował A. Rapaport. Lwów—Warszawa, Książnica-Atlas 1927. 3) Platon, Menon — Eutyfron. Opracował J. K. Jędrzejowski. Nowe wydanie przygotował A. Rapaport. Lwów—Warszawa, Książnica-Atlas 1927. — 4) Fiderer: Gramatyka języka greckiego. — 5) Terlikowski: Życie starożytnych Greków.

Kl. VIII. 1) Sofokles, Elektra. Zest. Szubert-Majchrowicz. Wyd. II. Kraków, E. Friedlein 1921. — 2) Sofokles, Ajaks. Zest. Szubert-Majchrowicz. Wyd. II. Kraków, E. Friedlein 1921. — Ajschylos: Oresteja. Tłum. J. Kasprowicz. — 4) Ajschylos. Prometeusz. Tłum. J. Kasprowicz. Wielka Biblioteka.

Podręczniki pomocnicze.

Terlikowski: Życie starożytnych Greków. Księgarnia Naukowa, Lwów, dla klas VI—VIII.

Przy nauce języka greckiego we wszystkich klasach mają być w użyciu pomocnicze podręczniki: 1) Zipper Albert. Opowiadania z mitologii Greków i Rzymian. 2) Cybulski: Tabulae, quibus antiquitates Graecae et Romanae illustrantur.

Język francuski.

Klasa I. Szarota: Premier livre de français. Książnica-Atlas 1927.

Klasa II. Szarota J.: Premier livre de français. Książnica-Atlas 1927.

Klasa III. Szarota J.: Deuxième livre de français. Książnica-Atlas 1927.

Klasa IV. Szarota: Nos jours, nos travaux.

Klasa V. Szarota J.: Quatrième livre de français. Książnica-Atlas 1927.

Klasa VI. Szarota J.: Les provinces françaises. Książnica-Atlas.

Klasa VII. Cieśliński J. i Szarota J.: Lecture sur la civilisation française. Première partie. Lwów—Warszawa. Książnica-Atlas 1928.

Klasa VIII. Węckowski i Szarota: La France. Seconde Partie.

Język niemiecki.

Klasa I. Jakóbiec J. i Leonhard St.: Pierwsza książka do nauki języka niemieckiego. Wyd. VIII. Lwów—Warszawa. Książnica-Atlas 1925.

Klasa II — jak w klasie I.

Klasa III. Jakóbiec J. i Leonhard St. Druga książka do nauki języka niemieckiego. Wyd. V. Lwów—Warszawa. Książnica-Atlas 1924.

Klasa IV. Jakóbiec J. i Leonhard St.: Trzecia książka do nauki języka niemieckiego. Lwów—Warszawa. Książnica-Atlas.

Klasa V. Jakóbiec J. i Leonhard St.: Deutschland und die Deutschen. Część II. Wyd. III. Książnica-Atlas.

Historja.

Klasa II. Gebert i Gebertowa: Dzieje ojczyste, część II.

Klasa III. Gebert B. i Gebertowa G.: Opowiadania z dziejów ojczystych. Książnica Atlas.

Klasa IV. Gebert i Gebertowa: Historja starożytna. Cz. I. i II. Książnica Atlas, Lwów—Warszawa. 1927.

Klasa V. 1) Nanke Czesław: Historja średniowieczna. Lwów—Warszawa. Książnica Atlas. 1926. — 2) Nanke Czesław: Wypisy do nauki historji średniowiecznej. Książnica Polska TNSW.

Klasa VI. 1) Nanke Czesław: Historja nowożytna. Część I. Książnica Atlas. — 2) Nanke Czesław: Wypisy do nauki historji nowożytnej, część I. Książnica Atlas. 1926.

Klasa VII. Nanke Czesław: Historia nowożytna. Część II. Książnica Atlas. 1928.

Klasa VIII. Pawłowski, Bystroń, Peretiatkowicz: Polska współczesna. Geografia polityczna. Wiadomości prawno-polityczne. Wydanie III. Książnica Atlas. 1926.

Dla klas IV—VIII. Putzger F. W.: Atlas historyczny do dziejów starożytnych, średniowiecznych i nowożytnych. Wydanie polskie opracowali: J. Lewicki i Wł. Bojarski, Warszawa 1923. Nakł. M. Eizenkremera.

Geografia.

Klasa I. Romer E. i Polaczkówna M.: Pogadanki krajoznawcze. Książnica Atlas 1925.

Klasa II. Romer E. i Polaczkówna M.: Geografia dla II. kl. szkół średnich. Lwów—Warszawa. Książnica Atlas 1924.

Klasa III. Siwak Michał. Geografia. Część I. Azja, Afryka, Ameryka, Australia. Wyd. V—VI. K. S. Jakubowski, Lwów.

Klasa IV. Fuchs F. i Radliński T.: Geografia Europy. Lwów—Warszawa. Książnica Atlas 1923.

Klasa V. Bzowski K.: Geografia Polski. Wyd. VI. Warszawa—Kraków, nakł. autora. 1928.

Atlasy.

Klasa I i II. Romer E.: Atlas Geograficzny. Zeszyt I. Lwów. Nakł. Spółki Akc. kartogr. „Atlas“.

Książnica Atlas. Kl. III, IV i V. Romer E.: Powszechny Atlas geograficzny.

Kl. VIII. Romer E.: Atlas Polski współczesnej. Wydanie III. Książnica Atlas 1928.

Matematyka.

Klasa I. Sierzputowski T.: Arytmetyka, Część II. Książnica Polska TNSW. Lwów—Warszawa. 1925.

Klasa II. Sierzputowski T.: Arytmetyka, Część III. Książnica Atlas 1928.

Klasa III. 1) Sierzputowski T.: Arytmetyka, Część IV. Książnica Atlas 1928.

Klasa IV. a) Miśłowicz J.: Podręcznik arytmetyki i algebry dla klasy IV. gimnazjów. Wyd. VII. Książnica Atlas 1928. b) Łomnicki Antoni: Geometria, Podręcznik dla szkół średnich. Część I. Planimetria. Wyd. IV. Książnica Polska TNSW. 1923.

Klasa V. a) Miśłowicz J.: Podręcznik arytmetyki i algebry dla V. klasy gimnazjów. Wyd. V. Książnica Polska TNSW. b) Łomnicki: Geometria jak w klasie IV.

Klasa VI. a) Miśłowicz J.: Podręcznik arytmetyki dla kl. VI szkół średnich. Wyd. IV. Książnica Atlas 1924. b) Łomnicki: Geometria jak w klasie IV.

Klasa VII. Miśłowicz J.: Podręcznik arytmetyki dla kl. VII. Książnica Polska TNSW. b) Wojtowicz Władysław: Trygonometria płaska do użytku szkół średnich. Gebethner i Wolff. Warszawa.

Klasa VIII. Wojtowicz Wład.: Trygonometria płaska do użytku szkół średnich. Gebethner i Wolff. Warszawa. Wyd. IV. 1928.

Książki pomocnicze.

Dla klas VI, VII, VIII. Wojtowicz Wł.: Tablice mat.-fizyczne 4 cyfrowe. Wydanie V. Warszawa: Gebethner i Wolff. 1927. — Gutkowski: Tablice logarytmów 4-cyfrowych.

Dla klas IV—V. N. Rybkin: Zbiór zadań geometrycznych. Część I. Planimetria. Wyd. VIII. M. Arct, Warszawa.

Dla klas V—VIII. Kranz: Zbiór zadań matematycznych.

Dla klas IV—VI. Michalski i Zakrzewski: Zbiór zadań algebraicznych. Część I i II.

Florczyk: Przystępny wykład teorii trójkątów kwadratowych i dyskusja zagadnień 2-go stopnia. Wyd. I. Warszawa. Nakł. autora.

Fizyka.

Klasa III. Zillinger: Zbiór ćwiczeń z fizyki dla szkół powszechnych.

Klasa VII. Sporzyński K.: Fizyka do użytku szkół średnich. Oprac. Wład. J. Wyczałkowski. Tom I—III. M. Arct. Warszawa.

Klasa VIII. Jak w klasie VII.

Przyroda.

Klasa IV. Domaszewski i Kołodziejczyk. Podręcznik przyrody dla klasy IV.

Propedeutyka filozofii.

Klasa VIII. a) Bykowski L.: Podręcznik do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii dla gimnazjów i seminarjów. Książnica Polska TNSW.; b) Frycz i Tom: Wypisy filozoficzne; c) Witwicki: Zarys psychologii, Książnica Atlas 1928.

Śpiew i muzyka.

Klasa I. Rączka: Nauka śpiewu, część I.

Klasa II. Rączka: Nauka śpiewu, część II.

Klasa III. Piasek: Nauka śpiewu, część III.

XV. SPIS UCZNIÓW.

KLASA Ia.

1. Babski Wojciech Bogdan
2. Banas Bernard Alojzy
3. Banaszewski Franciszek Józef
4. Bialik Bernard Alojzy
5. Bober Tadeusz Bolesław
6. Biernat Alojzy Jan
7. Brzeski Kazimierz Jan
8. Buchholz Henryk
9. Busse Erwin Adolf
10. Czyżo Józef
11. Głowczewski Edmund
12. Honskamp Alfons Konrad
13. Kantak Adam
14. Karolewicz Jan
15. Kitowski Władysław Franciszek
16. Konkolewski Franciszek
17. Kornicki Janusz Artur
18. Kowalewski Alfons Czesław
19. Kwiatkowski Stefan
20. Luptowski Edmund Szczepan
21. Łaski Alfons Zygfryd
22. Majewski Klemens
23. Malinowski Edwin Izidor
24. Mleczek Zygmunt
25. Mokszy Henryk Antoni
26. Nagórski Bogdan Antoni
27. Niedzielski Zygmunt
28. Noga Jerzy
30. Radzimowski Edmund (25. 10. 30.)
29. Pardon Henryk
31. Rost Jan Paweł
32. Szulc Witold Stanisław
33. Schutzmann Hermann Wiktor
34. Sobolewski Bohdan Stefan
35. Stołowski Tadeusz Urban
36. Sożyński Jerzy (11. 2. 1931.)
37. Susmarski Stefan Czesław
38. Suwalski Stanisław
39. Tomaszewski Wincenty
40. Urbański Lech
41. Wasilowicz Alojzy Adam (5. 5. 31.)
42. Werner Józef
43. Wierzbiański Leszek
44. Wojtowicz Bogdan
45. Żelewski Mieczysław
46. Żok Tadeusz Marcin.

KLASA Ib.

1. Baumgarten Henryk
2. Becker Gerhard
3. Bergmann Jan Edward
4. Chrzanowski Stanisław
5. Chrzastkowski Jerzy Gwidon
6. Cieśliński Zbigniew Marcin
7. Czapieński Jerzy Kaj. (26. 1. 31.)
8. Czyżewski Lucjan

9. Gilginas Franciszek Józef
10. Grala Kazimierz Witold
11. Gehrke Apolinary August
12. Kaczmarek Jan
13. Kalicki Stefan Waclaw
14. Karczyński Paweł Piotr
15. Knappeis Harry Ludwik
16. Kołakowski Alfons
17. Kowalski Zygmunt
18. Krefft Tadeusz Leonard
19. Kruczkowski Erwin Antoni
20. Lemanowicz Witold
21. Listewnik Jan Benedykt
22. Łuczyk Lech Stanisław
23. Maćkowiak Franciszek
24. Michalski Władysław
25. Michałowski Mirosław
26. Nowiński Zygfryd Feliks
27. Orłoś Zygmunt Stanisław
28. Pędziwiatr Zbigniew
29. Pokojski Teofil Józef
30. Poniecki Zygmunt Bolesław
31. Puszczyński Erwin Bruno
32. Skrzypiński Zygfryd
33. Spychała Henryk
34. Szczygłowski Franciszek Kaz.
35. Szymański Józef Marjan
36. Trepnau Edward Klemens
37. Wittstock Jan Jerzy Joachim
38. Wróbel Jan (6. 10. 1930)
39. Zacerkowny Emiljan
40. Zaleski Marjan
41. Zieliński Benedykt
42. Zieliński Edward
43. Zieliński Henryk Franciszek
45. Żurdecki Henryk (10. 12. 1930)
44. Ziolkowski Franciszek.

KLASA IIa.

1. Benedict Witold
2. Danielewicz Feliks
3. Dybek Zdzisław
4. Dziuba Marjan
5. Fabiński Józef (15. 11. 1930)
6. Fandrey Artur
7. Grabowski Tadeusz
8. Janas Antoni
9. Jarzembowski Leon
10. Józefowicz Henryk
11. Koldoń Eugenjusz
12. Konkol Gerhard
13. Krajewski Zygmunt
14. Krausewicz Klemens
15. Krynce Stanisław
16. Kubera Hilarjusz
17. Kubert Leon
18. Kuchenbäcker Roman
19. Kurzyński Bolesław

20. Lesiński Jan
21. Ochmann Czesław
22. Piekarski Józef
23. Pieniążek Jerzy
24. Pilowski Paweł (20. 5. 1931)
25. Piotrowski Alfons
26. Reiss Antoni
27. Ronowski Konrad
28. Roszewski Edmund
29. Średzki Edward
30. Sygnarski Jerzy
31. Szydłowski Józef
32. Tarkowski Czesław
33. Tomaszewski Djonizy
34. Zalewski Edmund
35. Zieliński Stanisław
36. Żudrak Piotr.

KLASA IIb.

1. Bocian Henryk Antoni
2. Czarnowski Jerzy
3. Gabrynowicz Jan Włodzimierz
4. Gajewski Konrad Tomasz
5. Górski Edwin Jan
6. Haase Stefan
7. Herz Jerzy
8. Hołownia Jan Kazimierz
9. Humiński Stanisław
10. Kaźmierczak Józef
11. Kosmański Jan
12. Kowalski Jerzy Janusz
13. Kukawski Wł. Jan (16. 5. 31.)
14. Kustroń Stanisław
15. Lipowski Zygmunt Edmund
16. Malawski Zbysze (15. 4. 1931)
17. Minta Arno Paweł
18. Nagórski Jan
19. Nasławski Jerzy
20. Nelkowski Stefan Kazimierz
21. Nowakowski Feliks
22. Ossowski Stanisław Witold
23. Plit Kazimierz (18. 5. 1931)
24. Raszkowski Robert Henryk
25. Rudka Zbigniew
26. Rutkowski Tadeusz Kazimierz
27. Samulewski Klemens
28. Sankowski Alojzy (31. 3. 1931)
29. Sujkowski Gwidon Zbislav
30. Talarczyk Józef Antoni
31. Tomaszewski Wacław
32. Tuchmann Wilhelm
33. Wasilewski Maksymilian
34. Wielgut Krzysztof Jan
35. Ziętkowski Zygmunt.

KLASA IIIa.

1. Bajer Tadeusz
2. Blank Tadeusz
3. Demski Alfons Agaton
4. Doering Edmund.

5. Dudzik Czesław Tadeusz
6. Frölich Roman Karol
7. Główczewski Alfons Alojzy
8. Grzywacz Benedykt Franciszek
9. Gutmann Franciszek Jan
10. Hennig Paweł
11. Hevelke Jan Aleksander
12. Kamiński Andrzej
13. Krausewicz Jan
14. Kubisch Gerhard
15. Kuciński Szlama Hercke
16. Łuszczyński Jerzy Józef
17. Malinowski Edmund
18. Marcinek Jerzy Bolesław
19. Morański Mieczysław
20. Nowakowski Zbigniew (1. 11. 1930.)
21. Plotast Józef Franciszek
22. Rautenstein Izaak
23. Rolewski Franciszek
24. Rozkwitalski Józef
25. Staśkiewicz Henryk (20. 12. 1930)
26. Stępień Witold
17. Truszkowski Adam Tadeusz
28. Wojnowski Bogdan Stanisław
29. Wojnowski Lech Józef

KLASA IIIb.

1. Bartkowski Jan
2. Berendt Maksymilian
3. Bereźnicki Wojciech
4. Borkowski Bruno (1. 5. 1931)
5. Bruss Leon
6. Cybulski Jan
7. Dembiński Józef
8. Fischeder Franciszek
8. Gołębiowski Kazimierz
10. Gortatowski Hubert Ludwik
11. Kóleczo Jan
12. Kotliński Mieczysław
13. Kowalczyk Józef
14. Laskowicz Ludwik
15. Leski Hubert
16. Lewiński Stanisław
17. Maćkowiak Czesław
18. Majewski Henryk
19. Noga Zygryd
20. Pawski Edmund
21. Rutkowski Czesław Kazimierz
22. Słoma Bernard
23. Smoliński Gerhard
24. Szczeblewski Alfons
25. Szczepkowski Jan
26. Swaczyk Marian
27. Urbaski Tadeusz
28. Zaleski Wincenty
29. Zeman Kazimierz

KLASA IV.

1. Adamczak Adam Jan (30. 1. 1931)
2. Adamczak Jerzy Michał

3. Baumgart Czesław
4. Czajkowski Franciszek
5. Gorywoda Czesław Bogdan
6. Gostomczyk Lotar
7. Hinz Ludwik
8. Jarzembowski Hubert Franciszek
9. Karmarczyk Zygmunt
10. Komorowski Klemes Jan
11. Kordys Jan
12. Krajewski Zdzisław
13. Krefft Mikołaj
14. Kwella Bernard
15. Lukrawski Kaz. Alfons (16. 5. 1931)
16. Makowski Bronisław
17. Pawelec Czesław
18. Radtkowski Maksym. Franciszek
19. Rakowski Zenon
20. Rydziński Józef
21. Sobociński Lucjan
22. Stołowski Jan Stanisław
23. Strumpf Jerzy
24. Topolski Władysław
25. Waškowski Aleksander
26. Zacerkowny Jarosław

KLASA Vb.

1. Baranowski Konstanty
2. Brocki Antoni
3. Brzeżański Marjan (4. 11. 1930)
4. Gackowski Tadeusz
5. Günther Tadeusz
6. Jeliński Kazimierz
7. Jedrach Kazimierz
8. Kopczyński Norbert (20. 11. 1930)
9. Kubiak Klemens
10. Kubisch Edmund
11. Lange Heljodor
12. Lemanowicz Konrad
13. Leszczyński Aleksander
14. Lewiński Henryk (30. 1. 1931)
15. Manthey Hubert
16. Marzinek Kazimierz
17. Ossowski Henryk
18. Piotrowski Teodor
19. Preuss Bruno
20. Skubała Marjan
21. Staśkiewicz Adam
22. Urbański Włodzimierz
23. Wołoszyn Mikołaj

KLASA V.I

1. Bagajewicz Rościsław
2. Czepek Edmund
3. Dembek Ludwik
4. Dzięgielewski Roman Zygmunt
5. Gliszczyński Alojzy
6. Gójdź Władysław
7. Goryński Tomasz

8. Haftka Antoni
9. Hennig Jan Franciszek
10. Jedrach Stefan
11. Jochelson Cyryl
12. Kałdowski Józef
13. Kisielewski Tadeusz Stanisław
14. Klimek Janusz Jerzy Maciej
15. Kornicki Marjan Stanisław
16. Laskowski Zdzisław
17. Lubner Jerzy
18. Łazarewicz Antoni Witold
19. Łukasik Edmund
20. Markhauser Ant. Wilh. (6. 11. 1930)
21. Metzger Franciszek Aleksander
22. Młodzik Alfons Jan (+ 14. 4. 1931)
23. Otlewski Leon Maksymiljan
24. Pawski Zygmunt
25. Raduński Józef
26. Spychała Edmund (8. 10. 1930)
27. Stobba Mieczysław
28. Strzyżewicz Alfons
29. Zieliński Michał Wiktor.

KLASA VII.

1. Batowski Kazimierz
2. Bielicki Stefan Antoni
3. Bieleński Alfons
4. Grabowski Adam Witold
5. Guziński Józef Kazimierz
6. Kucharski Henryk Ryszard
7. Kühn Romuald
8. Laskowicz Stanisław Stefan
9. Łukasik Teodor
10. Manthey Herybert Grzegorz
11. Noga Franciszek Dominik
12. Nowakowski Stefan Alfons
13. Pietrewicz Bolesław
14. Porożyński Alfons Jan
15. Rygielski Edmund Feliks
16. Wellman Leonard
17. Widdy Adam Eugenjusz
18. Zielonacki Janusz Stanisław

KLASA VIII.

1. Fuszara Stanisław
2. Grzeszczak Zdzisław Zenon
3. Jaworski Zdzisław Stanisław
4. Jerka Edmund Aleksander
5. Kamiński Witold Roman
6. Lutobarski Bronisław
7. Łoziński Witold Alfons
8. Melkowski Stefan
9. Poteracki Władysław
10. Rudnicki Bonifacy Wojc. (16. 4. 31)
11. Sieg Sylwester
12. Staruszkiewicz Kazimierz
13. Szczygłowski Józef Leszek Jerzy.

Data w nawiasie oznacza dzień opuszczenia zakładu przez ucznia.

XVI. PRZEPISY DLA UCZNIÓW SZKÓŁ ŚREDNICH OGOLNO- KSZTAŁCĄCYCH OKRĘGU SZKOLNEGO POMORSKIEGO.

Uczniowie szkoły średniej powinni poczuwać się do wdzięczności wobec Państwa i społeczeństwa, które otaczają troskliwą opieką ich kształcenie i wychowanie. Ten dług wdzięczności spłaca oni, jeśli spełniając sumiennie obowiązki, wyrobiają się na rozumnych i pożytecznych obywateli Rzeczypospolitej.

Zasady religijno-moralne, obyczajność, koleżeństwo i uprzejmość towarzyska, jakoteż wszystkie wymagania związane z celem szkoły obowiązują uczniów same przez się. Nadto winni uczniowie przestrzegać następujących przepisów:

§ 1. Wstąpienie ucznia do zakładu zgłasza w terminie ściśle określonym ojciec lub jego uprawniony zastępca:

Przy wpisie należy złożyć: 1) takse wstępną i opłatę za egzamin, która nie podlega zwrotowi, 2) metrykę chrztu lub urodzenia, 3) świadectwo szczepienia ospy, 4) świadectwo odejścia ze szkoły, do której uczeń poprzednio uczęszczał.

Jeżeli uczeń pobierał naukę prywatnie, powinien prócz spełnienia warunków pod 1), 2) i 3) przedstawić nadto: 4) poświadczenie dotychczasowej nauki i 5) świadectwo moralności, wydane przez swój urząd parafialny lub gminny, o ile uczeń przekroczył 14 rok życia.

W razie wątpliwości może dyrekcja zarządzać dowodu tożsamości osoby.

§ 2. Wystąpienie ucznia z zakładu zgłosić winien przynajmniej na 8 dni przed terminem odejścia ojciec lub jego uprawniony zastępca ustnie lub piśmiennie, podając, do jakiego zakładu względnie zawodu przechodzi uczeń.

Świadectwo odejścia otrzymuje uczeń po wypełnieniu wszystkich zobowiązań wobec zakładu: uiszczenia czesnego, zwrotu wypożyczonych książek, pokrycia wyrządzonych szkód, odbycia kary i t. p.

§ 3. Stosunek ucznia do przełożonych, dyrektora i wszystkich nauczycieli zakładu winno cechować posłuszeństwo, szczerość i uszanowanie.

Przy spotkaniu powinien witać ich ukłonem; gdy nauczyciel wchodzi do sali i wychodzi z niej, ma uczeń wstać.

§ 4. Wobec kolegów powinien uczeń być uprzejmym, uczynnym i zgodnym.

W razie krzywdy ze strony kolegi uczeń zwraca się do opiekuna klasy.

§ 5. Na miejscach publicznych, ulicach, placach, w tramwajach, kolejach i t. p. uczeń powinien zachowywać się skromnie i poważnie, okazując szacunek i pomoc starszym.

§ 6. Uczniowie są obowiązani brać udział w praktykach religijnych, przepisanych przez kościół swego wyznania i władzę szkolną.

§ 7. Wszyscy uczniowie są obowiązani do punktualnego i regularnego uczęszczania do szkoły, jakoteż brania udziału w wyznaczonych przez szkołę zajęciach i uroczystościach.

Budynek szkolny otwiera się 15 minut przed rozpoczęciem nauki lub nabożeństwa; wcześniejsze zgromadzenie się przed budynkiem szkolnym jest wzbronione. Po lekcjach mają uczniowie rozejść się natychmiast do domów.

W czasie paуз nie wolno uczniom wydać się z zakładu.

O wyjątkach od tych zasad stanowi dyrekcja.

§ 8. Do szkoły przynosi uczeń tylko przepisane książki, zeszyty i przybory szkolne.

Podczas nauki wolno wychodzić tylko wyjątkowo w razie koniecznej potrzeby i to za zezwoleniem nauczyciela.

Nie wolno uczniom zmieniać wyznaczonego miejsca w klasie.

Jeżeli uczeń wskutek upomnienia lub nagany czuje się pokrzywdzonym przez nauczyciela, może wyjaśnić sprawę dopiero na końcu lekcji.

§ 9. Uczniowie obowiązani są do schludności, powinni także przestrzegać z największą ścisłością czystości i porządku tak w salach szkolnych, jak i na korytarzach, w ustępach, jak i na boisku. Uczniowie, którzy zanieczyszczają będą budynek szkolny, mogą być pociągnięci do współpracy w sprzątaniu.

§ 10. Uczeń, dopuszczający się uszkodzenia budynku szkolnego, sprzętów, środków naukowych, książek z biblioteki, lub rzeczy kolegów, pokrywa szkodę wyrządzoną; jeżeli uszkodzenie wynikło ze złości, poniesie nadto karę. Jeżeli sprawca nie zostanie nadto wykryty, szkodę wynagrodzi cała klasa, ewentualnie kilka klas.

§ 11. Jeżeli uczeń z powodu choroby lub innego nagłego wypadku zmuszony jest opuścić naukę, opieka domowa powinna bezwzględnie zawiadomić o tem opiekuna klasy ustnie lub pisemnie.

Uczeń, który przez 8 dni z rzędu jest nieobecny w szkole bez podania powodu swej nieobecności, przestaje być uczniem zakładu.

Po powrocie do szkoły winien uczeń przedstawić opiekunowi klasy poświadczenie rodziców lub ich zastępców co do czasu choroby, a w razie żądania także świadectwo lekarskie.

Jeżeli uczeń zachoruje w czasie feryj tak, że z rozpoczęciem nauki nie może zjawić się w szkole, należy o tem zawiadomić zaraz pierwszego dnia nauki szkolnej dyrektora lub opiekuna klasy.

§ 12. Opuszczenie nauki z innych powodów wymaga zezwolenia nauczyciela, jeżeli chodzi o pojedyncze lekcje, opiekuna klasy przy urlopach, trwających jeden dzień, dyrektora w razie urlopów dłuższych lub bezpośrednio przed dniem wolnym od nauki szkolnej lub po nim, przyczem powinien uczeń zawczasu przedstawić dowód, że zwolnienie jego jest uzasadnione poważną przyczyną.

§ 13. Od nauki gimnastyki i śpiewu może być uczeń zwolniony z reguły tylko na przeciąg półroczna na podstawie świadectwa lekarskiego lub z innych przyczyn (np. przyjeżdżanie z dalszych miejscowości do szkoły).

Zgłoszenie się ucznia na naukę przedmiotu nadobowiązkowego obowiązuje do regularnego udziału w niej do końca roku szkolnego. Uczniowi może dyrekcja odmówić przyjęcia na naukę przedmiotu nadobowiązkowego, jeżeli uczeń ten nie robi dostatecznych postępów w przedmiotach obowiązkowych.

§ 14. W świadectwie szkolnem, jako w urzędowym dokumencie, w dziennikach klasowych i t. p. nie wolno robić żadnych zmian, ani poprawek. Wykroczenie w tym kierunku może pociągnąć za sobą nie tylko wydalenie ze szkoły, lecz także dochodzenie sądowo-karne.

§ 15. Uczeń, który, powtarzając klasę, nie uzyskał promocji, traci prawo do dalszego uczęszczania do tej samej szkoły.

§ 16. Nie wolno uczniom należeć do żadnych stowarzyszeń pozaszkolnych. Jakiegokolwiek stosunki poszczególnych uczniów lub dozwolonych związków uczniowskich z innemi towarzystwami, nie podlegającymi nadzorowi szkolnemu, są wzbronione.

Bez zezwolenia Dyrekcji nie wolno uczniom urządzać składek, ani tworzyć między sobą żadnych stowarzyszeń lub nosić jakiegokolwiek odznaki.

§ 17. Nie wolno brać udziału w publicznych kwestach i zgromadzeniach ani przysłuchiwać się rozprawom sądowym.

§ 18. Uczniom wolno wypożyczać książki tylko z czytelnii i wypożyczalni, wskazanych przez Dyrekcję. Nie wolno abonować, czytać lub rozpowszechniać książki i pisma, których dążność jest zwrócona przeciw religii, moralności lub państwu.

§ 19. Uczniom może Dyrekcja zabronić udzielania korepetycji i innych zajęć płatnych.

§ 20. Bez zezwolenia Dyrekcji wzbronione jest uczniom ogłaszanie odezw i artykułów dziennikarskich, wypełnianie kwestjonariuszy i t. p., tudzież ogłaszanie drukiem własnych prac literackich i czynny udział w publicznych przedstawieniach i produkcjach wokalnych lub muzycznych.

§ 21. Do teatru, na koncerty, odczyty i wykłady publiczne mogą uczniowie klas niższych uczęszczać tylko w towarzystwie rodziców, ich pełnoletnich zastępców lub opiekunów; uczniom klas wyższych (V—VIII) wstęp na nie jest dozwolony, jednak Dyrekcja może zakazać wstępu na pewne przedstawienia lub odczyty.

Uczęszczanie na przedstawienia kinematograficzne jest wzbronione z wyjątkiem przedstawień dla młodzieży.

§ 22. Uczęszczanie na publiczne *bale i zabawy z tańcami jest wzbronione.*

§ 23. Wysiadywanie w restauracjach, cukierniach, kawiarniach i innych podobnych lokalach jest zasadniczo zakazane.

§ 24. Ze względów zdrowotnych młodzież powinna wystrzegać się palenia tytoniu; jest ono wzbronione na miejscach publicznych.

§ 25. Bezcelowe włóczenie się po ulicach miasta, zwłaszcza wieczorami, jest wzbronione.

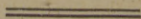
§ 26. Uczniowi nie wolno mieszkać bez odpowiedniego nadzoru. Wybór lub zmiana mieszkania i nadzór wymaga uprzedniego zezwolenia Dyrekcji i powiadomienia opiekuna klasy. Dyrekcja ma prawo zażądać zmiany nadzoru lub mieszkania.

Odpowiedzialny opiekun, u uczniów miejscowych ojciec lub matka, powinien na wezwanie szkoły przychodzić do zakładu celem porozumienia się w sprawach wychowawczych; dotyczy to zwłaszcza konferencyj wywiadowczych.

Członkom grona nauczycielskiego przysługuje prawo zwiedzenia w każdym czasie mieszkań wszystkich uczniów. Rodzice lub odpowiedzialny opiekun powinien im dać wszelkie wyjaśnienia, których zażądają.

Rodzice, opiekunowie i uczniowie powinni przestrzegać jak najściślej obowiązujących przepisów higienicznych i sanitarnych, ogłoszonych w szkole.

§ 27. Wszystkie powyższe przepisy obowiązują uczniów także w czasie feryj.

XVII. INFORMACJE O PRZYJMOWANIU UCZNIÓW DO PAŃSTWOWYCH SZKÓŁ ŚREDNICH OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH.

§ 1. Kandydatów do klasy *pierwszej* gimnazjum państwowego przyjmuje się na podstawie egzaminu wstępnego z religii, języka polskiego i rachunków.

§ 2. Rodzice, pragnący oddać dziecko do gimnazjum, składają w kancelarii szkolnej w terminie, wskazanym przez Dyrekcję:

- a) Zgłoszenie ustne lub piśmienne,
- b) metrykę urodzenia,
- c) świadectwo powtórnego szczepienia ospy,
- d) ostatnie świadectwo szkolne.

Do klasy *pierwszej* przyjmuje się kandydatów w wieku od 9½—12 lat.

§ 3. Egzamin wstępny do klasy *pierwszej* składa się z części piśmiennej i ustnej. Egzamin piśmienny i ustny składa kandydat z języka polskiego i rachunków, ustny z religii.

§ 4. Kandydaci, którzy nie zdali egzaminu wstępnego, mogą go powtórzyć dopiero po upływie roku.

§ 5. Do klasy drugiej i wyższych, z wyjątkiem do klasy ósmej, przyjmuje się kandydatów w odpowiednim wieku, bądź na podstawie egzaminu wstępnego bądź na podstawie świadectwa odejścia państwowych szkół średnich, wzgl. zakładów naukowych, posiadających prawa szkół średnich państwowych.

Przyjmowanie uczniów do klasy *ósmej* jest uzależnione od każdorazowego zezwolenia Kuratorium Okręgu Szkolnego.

XVIII. PROGRAM WYMAGAŃ PRZY EGZAMINIE WSTĘPNYM DO PIERWSZEJ KLASY GIMNAZJUM.

Religia rzymsko - katolicka:

Najważniejsze wiadomości z katechizmu i z historii Starego i Nowego Testamentu.

Język polski:

Umiejętność płynnego czytania utworów, pisanych językiem przystosowanym do wieku uczniów i pozbawionych trudności językowych. Znajomość podstawowych części mowy: rzeczowników, przymiotników, czasowników i zdania (podmiotu i orzeczenia). Umiejętność pisania, bez rażących błędów, krótkiego dyktanda, nie nastrożającego trudności stylistycznych i ortograficznych.

Rachunki:

1. Tworzenie, czytanie i pisanie liczb w zakresie 2 000.
2. Cztery działania w zakresie 2 000 przy zastosowaniu metod liczenia pamięciowego. Dokładne opanowanie tabliczki mnożenia.
3. Znajomość monet krajowych, miar zbiorowych (tuzin, mien-del, kopa), miar czasu (rok, kwartał, miesiąc, tydzień, doba, godzina, kwadrans, minuta, sekunda), miar linjowych (km., m., dm., cm., mm.), miar ciężarowych (kg., dkg., g.), miar pojemności (litr).
4. Zastosowanie zdobytych pojęć rachunkowych przy rozwiązywaniu łatwych zadań różnego rodzaju.

**BIBLIOTEKA MIEJSKA
w GRUDZIĄDZU**

37

Sprawozda-
nie Dyrekcji
Państwowe...